

Tanulói munkafüzet

Kémia

10. évfolyam

2015.

Összeállította:

Polonkainé Galanics Mónika

Lektorálta:

Dr. Várnagy Katalin

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium
Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.
www.ozdijag.hu
www.szechenyi2020.hu

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Tartalomjegyzék

Munka- és balesetvédelmi, tűzvédelmi szabályok.....	2
1. Szerves vegyületek szén-, hidrogén-, oxigén- és nitrogéntartalmának kimutatása.....	4
2. Etilén előállítása és kísérletei.....	8
3. Az acetilén előállítása és tulajdonságai	11
4. A PVC vizsgálata	15
5. Több kettős kötést tartalmazó szénhidrogén.....	18
6. Etil-alkohol vizsgálata.....	21
7. Aceton és formaldehid megkülönböztetése.....	24
8. Az ecetsav tulajdonságainak vizsgálata	27
9. Kísérletek zsírsavakkal	30
10. Növények savtartalmának kimutatása	34
11. Élelmiszerek keményítőtartalmának kimutatása	38
12. Fehérjék reverzibilis és irreverzibilis kicsapása	42
13. Répacukor invertálása	46
Irodalomjegyzék	49

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Munka- és balesetvédelmi, tűzvédelmi szabályok

- A szabályokat a labor első használatakor mindenkinek meg kell ismernie, ezek tudomásulvételét aláírásával kell igazolnia!
- A szabályok megszegéséből származó balesetekért az illető személyt terheli a felelősség!
- A laborban csak szaktanári engedéllyel lehet tartózkodni és dolgozni!
- A laborba táskát, kabátot bevinni tilos!
- A laborban enni, inni szigorúan tilos!
- Hosszú hajúak hajukat összefogva dolgozhatnak csak a laborban!
- A laborban a védőköpeny használata minden esetben kötelező! Ha a feladat indokolja, a további védőfelszerelések (védőszemüveg, gumikesztyű) használata is kötelező!
- Az eszközöket, berendezéseket csak rendeltetészerűen, tanári engedéllyel, és csak az adott mérési paraméterekre beállítva lehet használni!
- A kísérlet megkezdése előtt a tanulónak ellenőriznie kell a kiadott feladatlap alapján, hogy a tálcáján minden eszköz, anyag, vegyszer megtalálható. A kiadott eszköz sérülése vagy hiánya esetén jelezni kell a szaktanárnak vagy a laboránsnak!
- A kísérlet megkezdése előtt figyelmesen el kell olvasni a kísérlet leírását! A kiadott vegyszereket és eszközöket a leírt módon szabad felhasználni!
- Vegyszerekhez kézzel hozzányúlni szigorúan tilos!
- Az előkészített eszközökhöz és a munkaasztalon lévő csapokhoz csak a tanár engedélyével szabad hozzányúlni!
- A kémcsőbe tett anyagokat óvatosan, a kémcső állandó mozgatása közben kell melegíteni! A kémcső nyílását nem szabad magatok és társaitok felé fordítani!
- Vegyszer szagának vizsgálatakor kezetekkel legyezzétek magatok felé a gázt!

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

- Ha bőrünkre sav vagy maró hatású folyadék ömlik, előbb száraz ruhával azonnal töröljük le, majd bő vízzel mossuk le!
- Elektromos vezetékhez, kapcsolóhoz vizes kézzel nyúlni tilos!
- Az áramkörök feszültségmentes állapotban kerüljenek összeállításra! Csak a tanár ellenőrzése és engedélye után szabad rákötni a feszültségforrásra!
- Elektromos berendezéseket csak hibátlan, sérülésmentes állapotban szabad használni!
- Elektromos tüzet csak annak oltására alkalmas tűzoltó berendezéssel szabad oltani!
- Nyílt láng, elektromos áram, lézer alkalmazása esetén fokozott figyelmet kell fordítani a haj, a kéz és a szem védelmére.
- Égő gyufát, gyújtópálcát a szemetesbe dobni tilos!
- A gázégőket begyújtani csak a szaktanár engedélyével lehet!
- A gázégőt előírásnak megfelelően használjuk!
- Aki nem tervezett tüzet észlel, köteles szólni a tanárnak!
- Ha bármilyen baleset történik, azonnal jelentsétek tanárotoknak!
- A tanóra végén rendet kell rakni a munkaasztalon a szaktanár, illetve a laboráns irányításával!

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

1. Szerves vegyületek szén-, hidrogén-, oxigén- és nitrogéntartalmának kimutatása

A kísérlet leírása:

1. Szén- és hidrogéntartalom kimutatása

Keverj össze 0,5 g elporított keményítőt 5 g réz(II)-oxid porral, és töltsd száraz kémcsőbe! A kémcső nyílását zárd le olyan egyfuratú gumidugóval, melyben derékszögben kétszer meghajlított üvegcső van! Erősítsd a kémcsövet állványba! Az üvegcső végét vezesd 10 cm³ meszes vizet tartalmazó kémcsőbe! A gázvezető cső vízszintes részére tekerj hideg vízzel megnedvesített szűrőpapírt! A kémcsőben levő keveréket hevítsd fokozatosan erősödő lánggal, vörösizzásig!

Vedd le a csőről a nedves szűrőpapírt! Mit figyelsz meg a cső belső falán? Milyen változást tapasztalsz a meszes vízben? A meszes vizet tartalmazó kémcsövet még a melegítés befejezése előtt vedd el, mert visszaszívja a folyadékot!

2. Nitrogéntartalom kimutatása

Tölts kémcsőbe ujjnyi mennyiségű tojásfehérjét, és adj hozzá egy nátrium-hidroxid pasztillát! Fogd a kémcsövet kémcsőfogóba, és melegítsd óvatosan a kémcső tartalmát! Tarts a kémcső szájához megnedvesített indikátorpapírt!

3. Oxigéntartalom kimutatása

Önts egy-egy kémcsőbe ujjnyi mennyiségű benzint, etil-alkoholt és acetont, majd adj mindegyik kémcsőhöz néhány jódkristályt! Figyeld meg az oldatok színét!

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Szükséges anyagok:

keményítő, réz(II)-oxid (CuO), meszes víz ($\text{Ca}(\text{OH})_2$) tojásfehérje, nátriumhidroxid-pasztilla (NaOH), benzín, etil-alkohol ($\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$), aceton (CH_3COCH_3), jód (I_2) lakmusz indikátor

Szükséges eszközök

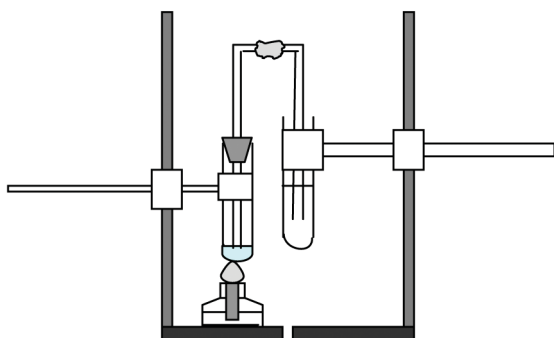
6 db kémcső, kémcsőállvány, borszeszegő, kémcsőfogó, egyfuratú gumidugó, derékszögben kétszer meghajlított üvegcső, vasállvány díóval és kémcsőfogóval, szűrőpapír, vegyszeres kanál, cseppentő, hulladékgyűjtő porcelántégely, gyufa

Munkarend és balesetvédelem:

tanulói kísérlet és csoportmunka, a melegítésnél fokozott figyelemre van szükség, lúggal óvatosan bányunk

Megfigyelések, tapasztalatok:

A kísérlet rajza:

1. kísérlet

2. kísérlet

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A tapasztalatok leírása:

---

3. kísérlet	Benzin	Etil-alkohol	Aceton
Oldat színe			

Magyarázat:

1. Mivé ég el a keményítő hidrogén-, illetve széntartalma?

---

2. Mi a szerepe a réz(II)-oxidnak?

---

3. A szén-dioxidot meszes vízzel mutatjuk ki. Írd fel a kimutatás egyenletét!

---

4. A fehérjéből nátrium-hidroxid hatására ammónia szabadul fel, ami a nedves indikátor víztartalmával reakcióba lép. Írd fel az utóbbi egyenletet!

---

5. Az oxigén kimutatása során mi az oka az oldatok eltérő színének?

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Az elvégzett kísérlet alapján állapítsd meg a következő állításokról, hogy igazak vagy hamisak:

1. a meszes víz a CO₂ kimutatására szolgál _____
2. a lakmusz savas közegben kék színű _____
3. a jó d oxigéntartalmú oldószerekben ibolyaszínnel oldódik _____
4. az ammónia vizes oldata savas kémhatású _____
5. a tojásfehérje N-tartalma lúg hatására NH₃-vá alakul _____
6. a kísérletezés során mennyiségi analízist végeztünk _____
7. a keményítő szénből, hidrogénből és oxigénből áll _____

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

2. Etilén előállítása és kísérletei

A kísérlet leírása:

1. Gázfejlesztő lombik aljára szórj vékony rétegben kvarchomokot és fogd állványba! Önts 100 cm³-es főzőpohárba 10 cm³ etil-alkoholt és rázogatas, hűtés közben elegyíts hozzá 30 cm³ tömény kénsavat! Töltsd a folyadékelegyet a gázfejlesztő tölcsérébe! Agyagos dróthálón át melegítsd óvatosan a lombik alját, és a tölcsérből kis részletekben engedd a folyadékot a kvarchomokra! A pezsgés megindulása után 3-4 perccel végezd el a durranógázpróbát! A negatív durranógázpróba után fogj fel etilént víz alatt! Vizsgáld meg az etilén fizikai tulajdonságait!
2. Negatív durranógázpróba után gyűjtsd meg a kiáramló gázt! Tarts a láng fölé száraz főzőpoharat! Mit tapasztalsz?
3. Tölts egy kémcsöbe brómos vizet, egy másikba kénsavval megsavanyított kálium-permanganát-oldatot, és vezess mindegyikbe etiléngázt! Figyeld meg az oldat színének változását!

Szükséges anyagok:

száraz homok, 96 %-os etil-alkohol, tömény kénsav, savas kálium-permanganát-oldat, brómos víz

Szükséges eszközök:

csiszoltdugós gázfejlesztő, vasállvány dióval, fogóval, vasháromláb, agyagos drótháló, üvegcád gázfelfogó henger, 100 cm³-es főzőpohár, üvegbot, derékszögben meghajlított üvegcső, gumicső, kémcsövek, kémcsőállvány, vegyszeres kanál, hulladékgyűjtő porcelántégely, gyufa

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

Munkarend és balesetvédelem:

tanári bemutató kísérlet és csoportmunka, a melegítésnél fokozott figyelemre van szükség; a tömény kénsavval csak védőszemüvegben, gumikesztyűben szabad dolgozni

Megfigyelések, tapasztalatok:

Magyarázat:

1. Írd fel az etilén képződését egyenlettel!

---

2. Milyen típusú kémiai reakcióval állíthatunk elő etilénből etánt? Add meg a reakciótípus definícióját! Írd fel a reakció egyenletét!

---

3. Írd fel az etilén égésének egyenletét!

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

4. Hasonlítsd össze az etilén égését a metánéval! Milyen különbséget tapasztalsz?

Mi az oka?

---

5. Mi történt brómos víz hatására? Miért? Írd le az egyenletet is és add meg a keletkező termék nevét!

---

6. Milyen színváltozást tapasztaltunk a kálium-permanganát oldatban?

Mivé alakult a kálium-permanganát, s hogyan változott a mangán oxidációs száma a reakció során?

Töltsd ki az alábbi táblázatot!

Szemponatok	Etán	Etilén
Molekula szigma-kötéseinek száma		
pi-kötések száma		
Brómmal való reakció (egyenlet)		
reakciótípus		
körülmények		
termék neve		

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

3. Az acetilén előállítása és tulajdonságai

A kísérlet leírása:

1. Gázelvezető nyílással ellátott kémcső aljára szórjunk 1-3 babszem nagyságú kalcium-karbidot(CaC_2), egy olyan gumidugóval zárjuk le a kémcsövet, amibe egy csepegtetőt helyeztünk, és ezen keresztül csepegtessünk a kalcium-karbidra vizet a 12. oldalon szereplő ábrának megfelelően!

Vizsgáld meg a fejlődő acetilén fizikai tulajdonságait!

2. Víz alatt fogjunk fel kémcsőbe acetilént és végezzük el a durranógázpróbát. A negatív durranógázpróba után gyűjtsuk meg a kiáramló gázt (ld. ábra). Tarts a láng fölé száraz főzőpoharat! Figyeld meg, hogy mit tapasztalsz?

3. Tölts egy kémcsőbe brómos vizet, egy másikba kénsavval megsavanyított kálium-permanganát-oldatot és vezess mindegyikbe acetiléngázt! Figyeld meg az oldat színének változását!

Szükséges anyagok:

kalcium-karbid, nátrium-klorid oldat, kálium-permanganát-oldat, brómos víz

Szükséges eszközök:

gázelvezető nyílással ellátott kémcső, vasállvány dióval, fogóval, vasháromláb, üveglád gázfelfogó henger, 100 cm³-es főzőpohár, üvegbot, derékszögben meghajlított üvegcső, gumicső, kémcsövek, kihúzott végű üvegcső, vegyszeres kanál, egyfuratú gumidugó, hulladékgyűjtő porcelántégely, gyufa

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

Munkarend és balesetvédelem:

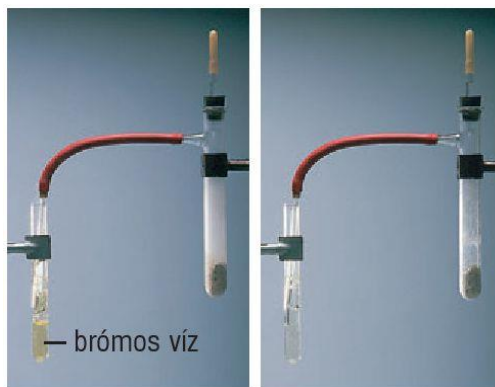
tanári bemutató kísérlet, tanuló kísérlet, melegítésnél fokozott figyelemre van szükség, fokozottan tűz- és robbanásveszélyes

Megfigyelések, tapasztalatok:

Az elvégzett kísérletek ábrái:

acetilén égése

acetilén elszínteleníti a brómos vizet

A tapasztalatok leírása:

Magyarázat:

1. Írd fel az acetilén képződését egyenlettel!

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

2. Milyen lánggal ég az acetilén? Miért? Hogyan érhető el tökéletes égés? Milyen veszélyforrást jelent, ha az acetilén levegővel keveredik?

---

3. Írd le az égés egyenletét!

---

4. Mi történt a brómos vízzel? Milyen típusú reakció játszódott le? Írd le a reakció egyenletet!

---

5. Mi történt a kálium-permanganát oldattal? Mivé alakult az acetilén?

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

Gyakorló feladat:

Írd a megfelelő betűt az állítások mellé!

- A) etilén
 B) acetilén
 C) mindkettő
 D) egyik sem

Telítetlen szénhidrogén	_____
Telített szénhidrogén	_____
Minden atomja elhelyezhető egy síkban	_____
Kormozó lánggal ég	_____
Előállítható belőle PVC	_____
Jól oldódik vízben	_____
Brómos vizet elszínteleníti	_____
Addícióra képes	_____
Növényi hormon	_____
Három szénatomot tartalmaz	_____
Kettő pi-kötése van	_____

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

SZÉCHENYI 2020

 MAGYARORSZÁG
 KORMÁNYA

Európai Unió
 Európai Strukturális
 és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

4. A PVC vizsgálata

A kísérlet leírása:

1. Fogj csipeszbe egy PVC darabot és tartsd borszeszégő lángjába! Vedd ki a lángból, majd szagold meg az eltávozó égéstermékét!
2. Nagyméretű, száraz kémcsőbe tegyél egy vegyszeres kanálnyi PVC-forgácsot, és zárd le azt egyfuratú dugóval! Illessz derékszögben meghajlított üvegcsövet a dugó furatába, melynek szabad végét helyezd 0,1 mólos ezüst-nitrát oldattal töltött kémcsőbe! Hevítsd a PVC-t borszeszégő lángjával, és vezesd a bomlástermékét az ezüst-nitrát oldatba! Figyeld meg az oldatban történő változást! Az eltávozó gázok útjába tarts megnedvesített kék lakmuszpapírt! Milyen színűre változik az indikátor? Milyen kémhatást jelez?

Szükséges anyagok:

kémcső, derékszögben meghajlított üvegcső, fémcsipesz, kémcsőfogó, egyfuratú dugó, borszeszégő

Szükséges eszközök:

PVC-darab, kék lakmuszpapír, 0,1 mólos ezüst-nitrát oldat, hulladékgyűjtő porcelántégely, gyufa

Munkarend és balesetvédelem:

tanári bemutató kísérlet, tanuló kísérlet, égetésnél, melegítésnél fokozott figyelemre van szükség

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

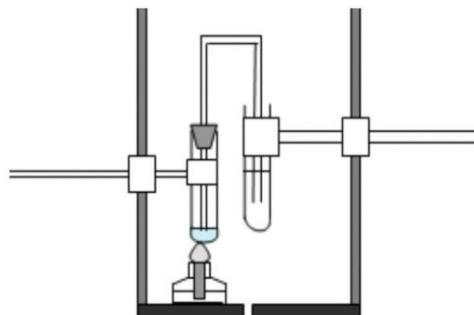

Megfigyelések, tapasztalatok:

Egészítsd ki a kísérlet rajzát!

1. kísérlet

2. kísérlet

A tapasztalatok leírása:

Magyarázat:

1. Mi történik, ha kiveszed a lángból a PVC-darabkát?

---

2. Milyen gáz(ok) keletkezik(nek) az égetés során?

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

3. Mire következtethetünk az ezüst-nitrát oldatban bekövetkezett változásból?

---

4. Írd fel a csapadék képződését egyenlettel!

---

5. Milyen kémhatást jelez az indikátor? Írd fel a víz és a fejlődő gáz reakcióját egyenlettel!

---

6. Mi a sav, illetve a bázis a reakcióban? Írd fel képlettel!

---

7. A PVC a vinil-klorid polimerizációjával állítható elő. Írd fel egyenlettel!

---

8. Ismertesd a polimerizáció fogalmát!

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

5. Több kettős kötést tartalmazó szénhidrogén

A kísérlet leírása:

- 1) Egy nagyméretű kémcsőbe önts 10-20 cm³, vízzel 1:1 arányban meghígított paradicsomlevet!
- 2) Adj hozzá 2-3 cm³ telített brómos vizet!
- 3) Figyeld a színváltozást!

Szükséges anyagok:

paradicsomlé, víz, telített brómos víz

Szükséges eszközök:

nagyméretű kémcső, vasállvány díóval, lombikfogó

Munkarend és balesetvédelem:

tanári bemutató kísérlet és csoportmunka.

Megfigyelések, tapasztalatok:

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

Magyarázat:

1. Mi a neve annak a vegyületnek, amely a paradicsom piros színét okozza?

---

2. Melyik vegyületek csoportjába tartozik a piros színt okozó anyag?

Milyen kötéseket tartalmaz?

---

3. Miért színes (piros színű) ez a vegyület?

---

4. Írj példát a paradicsomban előforduló vegyülethez hasonló szerkezetű, a természetben előforduló vegyületre! Melyik növényben található?

---

5. Milyen szerepe van ezeknek a vegyületeknek a természetben?

---

6. Milyen típusú reakció játszódik le a brómmal?

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Gyakorló feladat:

Töltsd ki az alábbi táblázatot!

	buta-1,3-dién	izoprén	kaucsuk
Összegképlet			
vegyülettípus			
halmazállapot (25°C-on, standard nyomáson)			
brómos vízzel való reakció során mit tapasztalunk			
jellemző reakciói			
felhasználás			

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

6. Etil-alkohol vizsgálata

A kísérlet leírása:

1. Elegyíts egy pohárban 1:1 térfogatarányban 96 %-os alkoholt és vizet! Márts a keverékbe egy vászon zsebkendőt, míg jól átítatódik, majd csavard ki! Egyik sarkánál fogva tartsd lángba, míg meggyullad, majd vedd el a lángtól! Amikor az alkohol égése szemmel láthatóan abbahagy, egy gyors mozdulattal oltsd el a lángot!
2. Nátriumdarabkát dobj egy kristályosító tálban lévő vízmentes etil-alkoholba. A reakció befejezésével a kapott oldat egy kisebb részét párold be egy kémcsőben. A kémcsőben kikristályosodott fehér, szilárd anyagot ezután desztillált vízben old fel és vizsgáld meg az oldat kémhatását!

Szükséges anyagok:

etil-alkohol (96 %-os), nátrium, fenolftalein oldat, textil zsebkendő, víz

Szükséges eszközök:

főzőpohár, Bunsen-égő, kémcsövek, csipesz, kémcsőállvány

Munkarend és balesetvédelem:

tanári bemutató és tanulói kísérlet, égésnél fokozott figyelem szükséges, a nátrium használatánál legyünk körültekintők

Megfigyelések, tapasztalatok:

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

Magyarázat:

1. Miért kellett az alkoholt vízzel elegyíteni mielőtt belemártottuk a zsebkendőt?

---

2. Mi a víz szerepe?

---

3. Írd le az etil-alkohol égésének egyenletét!

---

4. Mit tudsz megállapítani az alkohol és nátrium sűrűségéről?

---

5. Írd le az alkohol és a nátrium reakcióját!

---

6. Mi a neve a reakció során keletkezett sónak?

---

7. Milyen kémhatású a keletkezett szilárd anyag vizes oldata? Miért?
(Egyenlettel bizonyítsd!)

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Gyakorló feladat:

Mire használják az alkoholt a hétköznapi életben?

Add meg egy másik egyértékű, nyílt láncú, telített alkohol nevét és képletét!

Milyen funkciós csoporttal rendelkeznek az alkoholok? Add meg a funkciós csoport nevét és képletét!

Összehasonlítási szempont	Metanol	Etanol
Szerkezeti képlet		
Hétköznapi neve		
Szín, szag, halmazállapot		
Vízzel való elegyedés		
Forráspontjuk összehasonlítása		
Vizes oldat kémhatása		
Oxidáció során keletkező anyag neve		
Élettani hatás		
Előállítás		
Felhasználás		

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

7. Aceton és formaldehid megkülönböztetése

A kísérlet leírása:

1. Önts két kémcsőbe kb. 5 cm³-nyi Fehling I.-oldatot!
2. Adj hozzá annyi Fehling II.-oldatot, hogy a kezdetben leváló csapadék feloldódjék!
Az egyik kémcsőbe 1-2 cm³-nyi formalint, a másikba ugyanennyi acetont tölts!
3. Melegítsd a kémcsövek tartalmát forrásig!

Szükséges anyagok:

formalin, aceton, Fehling I.-oldat (réz-szulfát), Fehling II.-oldat (kálium-nátrium-tartarát és nátrium-hidroxid)

Szükséges eszközök:

kémcsövek, kémcsőállvány, kémcsőfogó csipesz, főzőpohár, borszeszégő, gyufa

Munkarend és balesetvédelem:

tanulócsoportos kísérlet; melegítésnél fokozott figyelemre van szükség

Megfigyelések, tapasztalatok:

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Magyarázat:

1. Milyen színű és mit tartalmaz a Fehling I.-oldat?

---

2. Mit tartalmaz a színtelen Fehling II.-oldat és mi a szerepe?

---

3. Mi a formalin?

---

4. Miben különbözik a formaldehid és az acetone szerkezete? Mi a közös a szerkezetükben?

---

5. Mely vegyületek csoportjába tartozik a formaldehid és az acetone?

---

6. Milyen színű csapadék keletkezik melegítés hatására az egyik kémcsőben?

(Melyik kémcsőben?)

---

7. Mi a csapadék képlete és neve?

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

8. Írd le a végbemenő folyamat egyenletét!

---

9. Melyik atomnak és hogyan változott az oxidációs száma?

---

10. A végbement reakció a reakciók mely típusába tartozik?

---

11. Mit jelent az oxidáció és mit jelent a redukció?

---

12. Milyen anyag keletkezik a formaldehid oxidációja során? (Írj képletet is!)

Gyakorló feladat:

Összehasonlítási szempont	Metanal	Etanal
Triviális név		
Összegképlet		
Szín, szag, halmazállapot		
Vízben való oldhatóság		
Oxidáció során keletkező anyag		
Előállítás		
Felhasználás		

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

8. Az ecetsav tulajdonságainak vizsgálata

A kísérlet leírása:

1. Száraz kémcsőbe önts kb. 5 cm³ tömény ecetsavat, dobj bele 2-3 szem horzsakövet. Fogd a kémcsövet kémcsőfogóba és borszeszegő lángjánál forrald enyhén 1-2 percig, majd tarts a kémcső nyílásához égő gyújtópálcát!
2. Önts 3 kristályosítócsészébe 10-10 cm³ desztillált vízzel 1:1 arányban hígított ecetsavoldatot! Az elsőbe szórj cinket, a másodikba vörösréz darabokat, a harmadikba kevés réz(II)-oxidport!
3. Önts száraz kémcsőbe 5 cm³ jégecetet, és állítsd a kémcsövet jég közé, főzőpohárba!
4. Vizsgáld meg az ecetsav kémhatását indikátorral!

Szükséges anyagok:

jégecet, tömény ecetsav, desztillált víz, jég, cink, réz, réz(II)-oxid, horzsakő, kék lakmuszpapír

Szükséges eszközök:

kémcsövek, kémcsőállvány, 3 db kristályosító csésze, vegyszeres kanál, csipesz, borszeszegő, főzőpohár, gyufa, gyújtópálca, hulladékgyűjtő porcelántégely

Munkarend és balesetvédelem:

tanulói kísérlet, melegítés kellő óvatossággal

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

Megfigyelések, tapasztalatok:

Magyarázat:

1. Mivel magyarázható az ecetsav viszonylag magas olvadáspontja?

---

2. Írd fel az ecetsav égésének egyenletét!

---

3. Írd le az ecetsav és cink reakcióját!

---

4. Miért nem szabad ecetes ételt rézedényben tárolni?

---

5. Milyen reakcióba lépnek a fémoxidok az ecetsavval?

---

6. Írd fel a réz-oxid és az ecetsav reakcióját egyenlettel!

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

7. Milyen kémhatású az ecetsavoldat? Írd fel a víz és ecetsav reakcióját egyenlettel!

---

8. Nézz utána és néhány példán keresztül mutasd be, hogy hol használják az ecetsavat a hétköznapi életben!

Gyakorló feladat:

Etanol és ecetsav összehasonlítása:

Összehasonlítási szempont	Etanol	Ecetsav
Szerkezeti képlet		
Szénatomok oxidációs számai		
Vízoldékonyság		
Forráspont sorrendje		
Vizes oldat kémhatása		
Reakció nátrium-hidroxiddal		
Reakció nátriummal		

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

9. Kísérletek zsírsavakkal

A kísérlet leírása:

1. Önts három kémcsőbe 5-5 cm³ desztillált vizet, etil-alkoholt, dietil-étert! Dobj mindhárom kémcsőbe borsószem nagyságú palmitinsavat, és rázogatós közben figyeld meg az oldhatóságot!
2. Öntsd az éteres oldatot óraüvegre és várd meg, amíg az oldószer elpárolog!
3. Adj az etil-alkoholos oldathoz 2 csepp fenolftalein oldatot, majd csepegtess az elegyhez 1 tömeg %-os nátrium-hidroxid oldatot! Figyeld meg, hogy a vörös szín mikor jelenik meg!
4. Önts két kémcsőbe 5-5 cm³ dietil-étert! Az egyik kémcsőben oldj fel borsószem nagyságú palmitinsavat, a másikban 1 cm³ olajsavat! Adj mindkét oldathoz 3-4 cm³ brómos vizet, rázd össze a kémcsövek tartalmát és figyeld meg, hogy melyik kémcsőben tapasztalsz színváltozást!

Szükséges anyagok:

palmitinsav, olajsav, desztillált víz, etil-alkohol, dietil-éter, 1 tömeg %-os nátrium-hidroxid oldat, fenolftalein oldat, brómos víz

Szükséges eszközök:

6 db kémcső, kémcsőállvány, óraüveg, vegyszeres kanál, 10 cm³-es mérőhenger, cseppentő

Munkarend és balesetvédelem:

tanulói kísérlet, brómos víz használatánál védőkesztyű

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

Megfigyelések, tapasztalatok:

Magyarázat:

1. Mi az oka annak, hogy a palmitinsav vízben rosszul, zsírolószerekben viszont jól oldódik?

---

2. Írj fel egy zsírsavmolekulát, és jelöld a poláris és apoláris részt!

---

3. Írd fel a szappanképződés egyenletét!

---

4. Mi az oka a brómos víz elszíntelenedésének?

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

5. Miért nevezik a növényi olajokat száradó olajoknak?

---

6. Általában milyen zsírsavak építik fel a zsírokat és az olajokat? Add meg a képletüket!

---

7. Hogy nevezzük a zsírsavak sóit!

---

8. Miért nincs határozott olvadáspontjuk a zsíroknak és olajoknak?

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Gyakorló feladat:

Írd az állítások mellé a megfelelő betűt!

- A) trioleil-glicerin (triolein)
- B) trisztearil-glicerin (trisztearin)
- C) mindkettő
- D) egyik sem

Molekulája 54 szénatomot tartalmaz: _____

Vízzel gyakorlatilag nem elegyedik: _____

Sztenderd körülmények között folyadék: _____

Növényi zsiradék csak ebből áll: _____

Benzinben jól oldódik: _____

Nátriummal hidrogénfejlődés közben reagál: _____

Molekulája konjugált kettős kötések tartalmaz: _____

Molekulája észtercsoportokat tartalmaz: _____

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

10. Növények savtartalmának kimutatása

A kísérlet leírása:

1. Apríts fel 5-6 db csalán- és sóskalevelet, és tedd egy-egy főzőpohárba! Önts rá 20-20 cm³ vizet és forrald 4-5 percig! Hűtsd le az oldatokat és szűrd le 2-2 kémcsőbe! A többi kémcsőbe önts 5 cm³ citrom-, illetve gyümölcslevet, majd állítsd sorba a kémcsöveket!
2. A csalánkivonat egyik részéhez adj néhány csepp 0,5 mol/dm³ koncentrációjú vas (III)-klorid oldatot, a másikhoz 4-5 csepp metilnarancs indikátor oldatot! Figyeld meg az indikátor színének változását!
3. Az egyik adag sóskakivonathoz adj 2 cm³ 1 mol/dm³ koncentrációjú kénsavoldatot, majd csepegtess hozzá híg kálium-permanganát oldatot!
4. A másik kémcsőben lévő sóskakivonathoz, citromléhez és gyümölcsléhez adj metilnarancs-oldatot!

Szükséges anyagok:

csalánlevél, sóskalevél, citromlé, szénsavmentes gyümölcslé, 2 mol/dm³ koncentrációjú sósavoldat, 0,5 mol/dm³ koncentrációjú vas(III)-klorid oldat, kálium-permanganát-oldat, metilnarancs indikátor

Szükséges eszközök:

2 db 100 cm³-es főzőpohár, 6 db kémcső, borszeszegő, kés, tölcsér, kémcsőállvány, kémcsőfogó, szűrőpapír, vasháromláb, agyagos drótháló, hulladékgyűjtő porcelántégely, gyufa

Munkarend és balesetvédelem:

tanulói kísérlet, melegítésnél kellő óvatosság

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Megfigyelések, tapasztalatok:

Rajzold le a kísérletet!

Tapasztalatok leírása:

1. A csalánkivonat vas(III)-klorid hatására először zöld színű lett, majd megvörösödött, a metilnarancs színe pirosra változott.
2. A lila oldat elszíntelenedett.
3. A metilnarancs mindhárom oldatban piros színű lett.

Magyarázat:

1. Írd fel a hangyasav képletét! Mely növények, illetve állatok termelnek hangyasavat? Írj legalább két példát!

---

2. Írd fel a hangyasav és a víz között lejátszódó sav-bázis reakciót! Nevezd el a keletkező ionokat!

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

SZÉCHENYI 2020

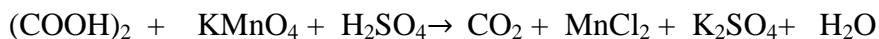
MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

3. Az oxálsav savanyú közegben redukálja a kálium-permanganátot. Az oxidációs szám jelölésével rendezd az egyenletet!

4. Mit értünk a szerves savak értékűségén?
-

5. A sóska levele oxálsavat tartalmaz. Hány értékű sav az oxálsav? Rajzold fel a vegyület képletét!
-
-

6. Az anyagcsere-folyamatok melyik szakaszában képződik citromsav az emberi szervezetben?
-
-

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Gyakorló feladat:

Egészítsd ki az alábbi szöveget!

Az oxálsav másnéven ....., nyílt láncú, ...karbonsav. A hangyasavnál is .....sav a szomszédos karboxilcsoportok egymásra gyakorolt elektronvonzó hatása miatt. Sóit .....nevezzük. ....különbéféle növények szöveteiben (sóska, spenót, vöröshagyma buroklevele) fordul elő. A vesekő egyik fajtáját is .....kristályok okozzák. Vízben jól oldódó nátriumsója .....eltávolítására használható.

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

11. Élelmiszerek keményítőtartalmának kimutatása

A kísérlet leírása:

1. Vágj ketté egy burgonyát, és cseppents rá jódtinktúrát!
2. Vágj ketté egy érett és egy éretlen almát, majd cseppents a vágási felületre jódtinktúrát!
Milyen színváltozást tapasztalsz?
3. Vízzel $\frac{1}{4}$ -ig töltött kémcsőbe dobj burgonyadarabokat és forrald fel! Miután kihűlt, cseppents a kémcsőbe jóddoldatot, majd újra melegítsd fel az oldatot!
4. Ismételd meg az előző kísérletet liszttel, kenyérmorzsával és rizzsel! Figyeld meg az oldatok színének változását a jóddoldat hozzácseppentése, illetve a melegítés után!

Szükséges anyagok:

burgonya, érett és éretlen alma, liszt, kenyérmorzsa, rizs, jódtinktúra (I₂ alkoholos oldata)

Szükséges eszközök:

kés, 4 db kémcső, kémcsőállvány, szemcseppentő, borszeszegő, kémcsőfogó, hulladékgyűjtő porcelántégely, gyufa

Munkarend és balesetvédelem:

tanulói kísérlet, melegítésnél kellő odafigyelés

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

Megfigyelések, tapasztalatok:

Rajzold le a kísérletet!

Tapasztalatok leírása:

Magyarázat:

1. Mi a szerepe a keményítőnek a növényvilágban?

---

2. Milyen molekulákból épül fel a keményítő? Jellemezd a molekulák vízdoldhatóságát és szerkezetét!

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

3. Mi a magyarázata a színváltozásnak?

---

4. Miért nem látjuk a színreakciót az érett almánál?

---

5. Hogyan leplezték le régen a piacon a tejfölhamisítókat?

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Gyakorló feladat:

Írd az állítások mellé a megfelelő betűt!

- A) amilóz
- B) cellulóz
- C) mindkettő
- D) egyiksem

poliészter típusú vegyület _____

poliéter típusú vegyület _____

még forró vízben sem oldódik _____

közönséges körülmények között szilárd _____

szilárd halmazában hidrogénkötések is vannak _____

savas hidrolízisének végterméke D-glükóz _____

molekulájában a glükóz-egységek száma 100-as nagyságrendű _____

molekulájában a glükóz-egységek száma 1000-es nagyságrendű _____

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

12. Fehérjék reverzibilis és irreverzibilis kicsapása

A kísérlet leírása:

- Hígítsd a tojásfehérjét desztillált vízzel négyszeres térfogatra, rázd össze és szűrd át szűrőpapíron!
- Tölts 5 kémcsőbe 5-5 cm³ fehérjeoldatot! Adj az oldatokhoz a következő anyagokból:
  - egy vegyszeres kanálnyi nátrium-kloridot
  - egy vegyszeres kanálnyi réz (II)-szulfátot
  - 2 cm³ 96 %-os etil-alkoholt
  - 2 cm³ 2 mol/dm³ koncentrációjú salétromsavat és melegítsd
  - melegítsd a fehérjeoldatot
- Figyeld meg a fehérjeoldat változását!
- Hígítsd desztillált vízzel mindegyik kémcső tartalmát! Figyeld meg, hogy melyik esetben vihető újra oldatba a fehérje?

Szükséges anyagok:

tojásfehérje, desztillált víz, nátrium-klorid, réz(II)-szulfát, 2 mol/dm³ salétromsav, 96 %-os etil-alkohol

Szükséges eszközök:

5 db kémcső, kémcsőállvány, borszeszegő, kémcsőfogó, főzőpohár, üvegbot, üvegtölcsér, vegyszeres kanál, szűrőpapír, hulladékgyűjtő porcelántégely, gyufa

Munkarend és balesetvédelem:

tanulói kísérlet, melegítésnél és salétromsav használatnál fokozott figyelemre van szükség

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

Megfigyelések, tapasztalatok:

Rajzold le a kísérletet!

Tapasztalatok leírása:

Magyarázat:

1. Mi a különbség a reverzibilis és irreverzibilis koaguláció között?

---

2. Az elvégzett kísérlet alapján sorold fel olyan vegyületeket, amelyek a fehérjéknél reverzibilis koagulációt idéztek elő!

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

3. Az elvégzett kísérletekben milyen anyagok és körülmények idézték elő a fehérjék irreverzibilis koagulációját?

---

4. Mi a neve a salétromsavas reakciónak? Minden fehérje kimutatható-e vele?

Gyakorló feladat:

Az alábbi táblázatban felsorolt esetekben fehérje kicsapódása történhet. Írd a jelenségek mellé, hogy milyen anyag vagy hatás idézi elő azt! Jelöld azt is, hogy reverzibilis vagy irreverzibilis-e a kicsapódás!

Jelenség	Kiváltó anyag, körülmény	Megfordíthatóság
Magas láz		
Ólomkupából bor ivása		
Tojásrántotta sütése		
Túlzott mértékű alkoholfogyasztás		
Tejhez ecetsavat öntünk		

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Írd az állítások mellé a megfelelő betűt!

- A) a fehérjék elsődleges szerkezete
- B) a fehérjék másodlagos szerkezete
- C) mindkettő
- D) egyik sem

Fajlagosságot alapvetően meghatározza _____

Nukleotidok sorrendje határozza meg _____

Fibrilláris fehérjékre jellemző _____

Globuláris fehérjékre jellemző _____

Fenntartásában kovalens kötések vesznek részt _____

Fenntartásában elsősorban diszulfidhidak vesznek részt _____

Fenntartásában hidrogénkötések jelentősek _____

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

13. Répacukor invertálása

A kísérlet leírása:

1. 10 cm^3 vízben oldj fel 1 g kristálycukrot, majd öntsd két részre az oldatot! Az egyik felével végezd el a Fehling-próbát: önts kémcsőbe 5 cm^3 Fehling I-oldatot, majd adj hozzá annyi Fehling II-oldatot, hogy a kezdetben leváló csapadék éppen feloldódjon. Ezután öntsd a kémcső tartalmához a cukoroldat egyik felét, és melegítsd forrásig! Figyeld meg, hogy történik-e változás!
2. Az oldat másik feléhez adj 8-10 csepp 2 mol/dm^3 koncentrációjú sósavoldatot, és forrald a kémcső tartalmát 2 percig! Miután lehűlt az oldat, lúgosítsd meg 12 csepp 2 mol/dm^3 koncentrációjú nátrium-hidroxid oldattal, majd végezd el a Fehling-próbát! Figyeld meg a kémcső alján kiváló csapadékot!

Szükséges anyagok:

kristálycukor, desztillált víz, 2 mol/dm^3 koncentrációjú sósav, 2 mol/dm^3 koncentrációjú nátrium-hidroxid, Fehling I-oldat, Fehling II-oldat

Szükséges eszközök:

1 db kémcső, kémcsőfogó, borszeszegő, hulladékgyűjtő porcelántégely, gyufa, főzőpohár

Munkarend és balesetvédelem:

tanulói kísérlet, melegítésnél, sósav használatánál fokozott figyelemre van szükség

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

Megfigyelések, tapasztalatok:

Rajzold le a kísérletet!

Tapasztalatok leírása:

Magyarázat:

1. Magyarázd meg a Fehling-próba eredményét!

---

2. Milyen monoszacharidokra hidrolizál a szacharóz savas közegben?

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

3. Írd fel a glükóz Fehling-reakcióját egyenlettel!

---

4. Sorold fel a redukáló diszacharidokat!

---

5. Miért hívják a savas hidrolízist invertálásnak?

Gyakorló feladat:

A szacharóz és maltóz összehasonlítása.

Töltsd ki a táblázatot!

	Szacharóz	Maltóz
Összegképlete		
Hidroxilcsoportok száma a molekulában		
Vízoldhatósága		
A molekula alkotórészei		
Reakciója ammóniás ezüst-nitrát-oldattal (ha van reakció, akkor az egyenlettel válaszolj)		

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Irodalomjegyzék:

- Dr. Rózsahegyi Márta, Dr. Siposné Dr Kedves Éva, Horváth Balázs: Kémia közép- és emelt szintű érettségire készülőknek. Témakörök, tételek 11-12- Mozaik Kiadó-Szeged, 2013.
- Dr. Siposné Dr Kedves Éva, Horváth Balázs, Péntek Lászlóné: Kémia 10. Szerves kémiai ismeretek-Mozaik Kiadó-Szeged, 2013.
- Dr. Siposné Dr Kedves Éva, Horváth Balázs, Péntek Lászlóné: Kémia 9. Általános kémiai ismeretek-Mozaik Kiadó-Szeged, 2013.
- Villányi Attila: KÉMIA összefoglaló középiskolásoknak- Calibra Kiadó, Bp., 1994
- Rózsahegyi Márta - Wajand Judit: Látványos kémiai kísérletek, Mozaik Oktatási Kiadó – Szeged,1999

TÁMOP-3.1.3-11/2-2012-0055

„A természettudományos oktatás megújítása és laboratórium kialakítása az ózdi BAZ Megyei József Attila Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégiumban”

Ózdi József Attila Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium

Cím: 3600 Ózd, Bem út 14.

www.ozdijag.hu

www.szechenyi2020.hu

